

EL LLENGUATGE

Fer olor

El verb *olorar* tradueix únicament un dels dos sentits, el transitiu, del verb del castellà «oler», per exemple en la frase *Va olorar les flors que hi havia al gerro*. Però *olorar* no es pot usar intransitivament, és a dir, significant «fer olor», tal com és possible amb el verb del castellà. I és que, en realitat, el verb del català que correspon a «oler» no és *olorar* sinó *oldre* —talment com a «doler» i «moler» corresponen *doldre* i *molde*. *Oldre* és avui, però, un arcaisme irrecuperable. Segons el Diccionari Alcover-Moll encara és viu al País Valencià i comprovem que l'inclou en el seu articulat el Diccionari de la rima, degut al lingüista valencià Ferrer Pastor. En prescindeixen, en canvi, els diccionaris d'ús, com el Fabra i el de l'Enciclopèdia, així com els diccionaris bilingües, incloent-hi el del mateix Moll, els quals proposen com a equivalents catalans de «oler» intransitiu els verbs *flairar* i *flairejar*, així com la locució verbal *fer olor*, que és sens dubte la solució més usual. Observem de nou, doncs, que la definició que trobem en els diccionaris d'un mot determinat —el verb *flairar* usat intransitivament— és alhora una expressió que li pot ésser preferible en l'ús habitual.

Tenint en compte l'existència de l'antic verb *oldre* no podem considerar, doncs, com uns castellanismes els adjectius *benolent* i *malolent*, que algun cop apareixen encara en els nostres textos, tal com hom se sentiria tot d'una temptat a fer. Ara; que aquest ús pugui obeir a la influència del castellà és ja una altra cosa, i més que probable en algun cas. El fet és que els nostres diccionaris moderns han prescindit també d'aquests adjectius i, en els vocabularis bilingües (castellà-català), només en el de Francesc de B. Moll trobem solament el primer —com a equivalent de «bienoliente», és clar—; com a equivalents de «maloliente», en canvi, Moll proposa *pudent* i *fetorós*. Cal no oblidar, efectivament, l'existència del verb *pudir*, encara ben viu contràriament a *oldre*, del qual hem obtingut l'adjectiu *pudent*. Però al costat d'aquestes formes, així com de les altres que hom proposa com a equivalents de «bienoliente», *flairós* i *fragant*, convé de tenir en compte les frases relatives adjectives que podem formar amb la locució *fer olor*, és a dir, *que fa bona olor* i *que fa mala olor*, que segurament en molts casos serien la solució preferible, tal com ens mostraria una elocució espontània.

Albert Jané